

## Урок «УКРАЇНА І ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ»

Питання європейської інтеграції є стратегічним пріоритетом України та посідає одне з головних місць.

В методологічному плані, перш за все, слід сформулювати уявлення про актуальність питань євроінтеграції, змалювати досягнення країн-членів ЄС. Учні мусять зрозуміти:

1. Інтеграційні процеси в Європі, що почалися після закінчення Другої світової війни, на початку XXI ст. досягли значної інтенсивності і масштабів. У наявний момент в межах Європейського Союзу об'єдналися 28 держав-членів з населенням близько 507 млн. чол.
2. На базі господарських організацій держав-членів ЄС створений гігантський народногосподарчий комплекс, який протягом тривалого часу демонструє швидкі темпи розвитку, забезпечуючи високий рівень життя, добробуту і соціального захисту населення.
3. Досягнення соціальної ринкової економіки зумовлені глибокими демократичними перетвореннями, сталими структурами громадянського суспільства і захисту прав людини.

Європейський Союз (ЄС) - European Union (EU) - це об'єднання країн Європи, які через створення спільного ринку, економічного та валютного союзу, а також шляхом реалізації спільної політики й діяльності мають на меті забезпечити безперервне економічне зростання, соціальний розвиток і згуртованість держав-членів. Держави ЄС створили спільні інституції, яким делегували частину своїх національних повноважень для того, щоб рішення в певних сферах загальних інтересів могли ухвалюватись демократичним шляхом на загальноєвропейському рівні. ЄС не спирається на жодну з моделей національної держави: не є ані федерацією, ані конфедерацією, а винятковим зразком об'єднання, у якому держави-члени виступають як незалежні та суверенні суб'єкти, які об'єднують свої можливості у багатьох сферах, де мають спільні інтереси. Поняття «Європейський Союз» запроваджено із дня вступу в дію Маастрихтського договору про Європейський Союз (01.11.1993 р.), як поєднання наднаціональної (Європейська Спільнота) і міжурядових складових. Європейський Союз, на відміну від Європейських Спільнот, не є юридичною особою [3].

Отже, Європейський Союз треба сприймати як єдиний організм у поєднанні усіх його інтеграційних складових - економічних, соціальних, політичних, правових. Національні держави, що входять до його складу, разом з тим, залишаються незалежними та суверенними.

Об'єднання суверенності держав-членів означає, що вони делегують частку власних повноважень в прийнятті рішень європейським інституціям, які створені для того, щоб рішення з конкретних питань, які мають спільний інтерес, затверджувались демократичним шляхом на європейському рівні.

Ці завдання вирішує політична (інституційна) система ЄС, яка демонструє високий ефект функціонування. Вона містить у собі основні політичні інституції, які мають досить складний характер і унікальну специфіку, а саме: сполучення наднаціональних, національних і субнаціональних інституцій і організацій. Основними інституціями серед них є: Європейська Рада, Європейський Парламент, Рада Європейського Союзу, Європейська Комісія.

Європейський Союз є політичним, економічним і культурним об'єднанням з ознаками конфедерації [1], до якого входять 28 європейських держав з населенням понад 507 млн. людей.

Країни-члени Європейського Союзу - країни, що приєднались до Європейської економічної спільноти, починаючи з 1958 року. Спершу Європейський Союз був заснований шістьма країнами (Франція, Італія, Німеччина, Бельгія, Нідерланди, Люксембург), але після цього відбулось сім етапів послідовного розширення ЄС, що наразі нараховує 28 членів.

Хронологія вступу країн до ЄС

1957 рік: Бельгія, Німеччина, Італія, Люксембург, Нідерланди, Франція;

1973 рік: Великобританія, Данія, Ірландія;

1981 рік: Греція;

1986 рік: Португалія, Іспанія;

1995 рік: Австрія, Фінляндія, Швеція;

2004 рік: Латвія, Литва, Естонія, Мальта, Польща, Словаччина, Словенія, Чехія, Угорщина, Кіпр;

2007 рік: Болгарія, Румунія; 2013 рік: Хорватія.

На даний момент три країни мають статус кандидатів на вступ до ЄС Македонія, Туреччина, Чорногорія.

Представництво Європейської Комісії в Україні було відкрито в центрі Києва у вересні 1993 року. З 1 грудня 2009 року (після набуття чинності Лісабонського договору) Представництво Європейської Комісії перетворилося на Представництво Європейського Союзу в Україні.

Внаслідок політики розширення, ЄС отримав спільні кордони з Україною 1 травня 2004 року, коли до союзу приєдналися десять країн, у тому числі Польща, Угорщина, Словаччина. Наразі спільна протяжність кордонів України та ЄС становить 1390,742 км.

Протягом багатьох років правовою основою відносин між Україною та ЄС є Угода про партнерство та співробітництво від 14 червня 1994 року (набула чинності 1 березня 1998 р.). Ця угода започаткувала співробітництво з широкого кола політичних, торговельно-економічних та гуманітарних питань. Крім того, укладено низку галузевих угод та документів міжнародно-правового характеру, згідно з якими здійснюється співробітництво між Україною та ЄС. Україна співпрацює з ЄС в рамках проекту «Східне партнерство», одним із завдань якого є підготовка до вступу України до Європейського Союзу.

Також, напрямок до членства у Євросоюзі зазначений у Законі України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17> стаття 11 якого зазначає, що «забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі»;

В листопаді 2013 року на саміті у Вільнюсі очікувалось підписання угоди про асоціацію між Україною та ЄС. Однак, 9 листопада в Росії відбулася таємна зустріч президентів Януковича і Путіна, зміст якої залишається невідомим. Після цього українська влада різко змінила риторiku і 21 листопада 2013 року Кабінет міністрів України вирішив призупинити процес підготовки до підписання угоди з Євросоюзом. Внаслідок цього, по всій Україні розпочались масові акції протесту.

21 березня 2014 року, була підписана політична частина угоди асоціації з Європейським Союзом. Економічну частину угоди було «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» підписано 27 червня 2014 року.

Процес взаємовідносин України з ЄС є тривалим, про що свідчить хроніка відносин з ЄС:

- 1991 — Декларація ЄС щодо України.
- 1992 — Перша зустріч Україна-ЄС на найвищому рівні.
- 1993 — Підписана угода між Європейськими співтовариствами та Україною про торгівлю текстильними виробами, відкриття представництва Комісії Європейських Співтовариств в Україні.
- 1994 — Верховна Рада України ратифікувала Угоду про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС.
- 1995 — Перше засідання Спільного комітету Україна-ЄС, створення представництва України при Європейських Співтовариствах.
- 1996 — Європейський Союз визнав за Україною статус країни з перехідною економікою. Радою Міністрів ЄС прийняла план дій щодо України.
- 1997 — Перший Саміт Україна-ЄС (Київ), підписано угоду між Європейським Співтовариством по вугіллю та сталі та урядом України про торгівлю сталеливарними виробами.
- 1998 — набуття чинності угоди про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС, Україна офіційно заявила про прагнення набутися статусу асоційованого членства в ЄС, прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 852 про запровадження механізму адаптації законодавства України до ЄС. Другий саміт Україна-ЄС (Відень).
- 1999 — Третій саміт Україна-ЄС (Київ), ЄС підтвердив намір сприяти вступу України до СОТ, початок роботи щодо запровадження зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.
- 2001 — Четвертий саміт Україна-ЄС (Ялта).
- 2002 — П'ятий саміт Україна-ЄС (Копенгаген).
- У квітні 2004-го року на саміті Україна-ЄС євро-очікування України були підірвані у зв'язку з неотриманням статусу країни з ринковою економікою від ради міністрів ЄС. Однак це сталося до Помаранчевої революції.
- 2005 — Рада Європейського Союзу надала Україні статус країни із ринковою економікою, черговий саміт.
- 2006 — саміт ЄС-Україна, Хельсінкі.
- 2007 — саміт ЄС-Україна, Київ.

**5 березня 2007 — розпочато переговори про укладення нової посиленої угоди на заміну Угоди про партнерство та співробітництво.**

- 2008 — Набуття чинності угодами про спрощення візового режиму та реадмісію між Україною та ЄС, саміт ЄС-Україна (Евіан).
- Вересень 2008 — під час паризького Саміту Україна-ЄС досягнуто компромісне рішення щодо назви нової посиленої угоди як Угоди про асоціацію.
- 7 травня 2009 — Україна стала учасницею ініціативи ЄС «Східне партнерство»
- 16 червня 2009 — під час засідання Ради з питань співробітництва Україна — ЄС політично схвалено «Порядок денний асоціації Україна — ЄС».

- 25 лютого 2010 — Європарламент схвалив резолюцію про ситуацію в Україні в якій, зокрема, визнається право України на приєднання до ЄС. Також Єврокомісії надається мандат задля роботи над «дорожньою картою» безвізових подорожей між Україною та країнами ЄС.

- 2011 — саміт ЄС-Україна, Київ.

- 2013 — саміт ЄС-Україна, Брюссель. На саміті було ухвалено спільну заяву, в якій зазначено, що Україна «рішуче налаштована виконувати» передумови ЄС для того, щоб сторони змогли підписати Угоду про асоціацію та зону вільної торгівлі.

21 листопада 2013 Кабінет міністрів України вирішив призупинити процес підготовки до підписання УА з Євросоюзом, внаслідок цього по всій території країни виникли масові демонстрації, проти призупинення процесу євроінтеграції. 24 листопада у Києві відбулась масова акція протесту, в якій взяли участь понад мільйон людей.

21 березня 2014 року у Брюсселі було підписано політичну частину Угоди про асоціацію з ЄС за участі українського прем'єр-міністра Арсенія Яценюка.

- 27 червня 2014 року — Президент України Петро Порошенко підписав другу (економічну) частину Угоди про асоціацію з ЄС.
- 16 вересня 2014 року Європейський парламент ратифікував Угоду про асоціацію між Україною і Європейським Союзом синхронно з Верховною Радою України (у вигляді телемосту технологією Skype).

З 1 листопада 2014 р. вступило в силу тимчасове застосування Угоди про Асоціацію.

23 лютого 2017 Верховна Рада ратифікувала Угоду між Урядом України і Європейським Союзом про участь України у програмі COSME.

27 червня 2014 року Президент Єврокомісії Жозе Мануель Баррозу заявив, що Угода про асоціацію є початком вступу України в ЄС. Того ж дня Комісар ЄС з питань розширення Штефан Фюле заявив, що він вірить у майбутнє членство України в ЄС.

Щоб приєднатися до Євросоюзу, держава-заявник має задовольняти політичним і економічним умовам, загальновідомим як Копенгагенські критерії (в честь минулого в Копенгагені саміту 1993 року): демократичний уряд, що визнає верховенство закону і відповідних свобод та інститутів. Відповідно до Маастрихтського договору кожна поточна держава-член, а також Європарламент повинні прийти до згоди з приводу будь-якого розширення.

**Вступ до ЄС відбувається в кілька етапів:**

- 1. Підписання Угоди про асоціацію;**
- 2. Включення в офіційну програму розширення ЄС;**
- 3. Подача заявки на вступ;**
- 4. Отримання статусу кандидата в члени ЄС;**
- 5. Вступ до ЄС.**

Україна знаходиться на першому з цих етапів ЄС відкрив кордони для України: Рада Європи схвалила рішення про внесення України до переліку країн, громадянам яких скасовуються візові вимоги. Документ було підписано 17 травня, а сам безвіз набуває чинності за 20 днів.

Нагадаємо, як повідомляв «Главком», раніше за відповідне рішення проголосував Європарламент. Безвіз для українців підтримала більшість депутатів. А до того комітет Європейського парламенту з громадянських свобод, юстиції та внутрішніх справ затвердив проект резолюції щодо безвізу для України.

Вже починаючи з літа 2017 року без візи можна буде відвідати практично будь-яку країну ЄС. Виняток - Великобританія та Ірландія, які є членом Євросоюзу, але не входять до складу Шенгенської зони.

Але без «штампу» в паспорті можна буде відвідати інші країни, які не є членами ЄС, але входять до Шенгенської зони:

- Ісландію;
- Ліхтенштейн;
- Норвегію;
- Швейцарію.

Тим, хто захоче потрапити в Європу без візи, потрібно пам'ятати про обмеження, які накладають європейці на спрощену систему перетину кордону ЄС для українців.

- По-перше, без візи до Євросоюзу можна потрапити тільки з біометричним паспортом.
- По-друге, віза не потрібна виключно при короткострокових поїздках - до 90 днів за півроку. Якщо ви пробудете довше, то вам узагалі можуть заборонити в'їзд на територію ЄС.
- По-третє, безвізова поїздка виключає можливість працевлаштування в Європі. Якщо ви хочете поїхати до ЄС, щоб знайти роботу, отримати візу таки доведеться.
- По-четверте, ви можете їхати на навчання до Євросоюзу без візи, тільки якщо навчання триває не довше 90 днів. Інакше знову ж таки потрібна віза.

Біометричний паспорт завжди має чип. Про те, що документ є біометричним, свідчить спеціальний логотип. Якщо ваш паспорт не має такого логотипу, ви не зможете перетинати кордон з ЄС без візи.

Щоб потрапити до ЄС без візи, вам може вистачити лише біометричного паспорта. Але на практиці на кордоні у вас мають право попросити документи, які підтверджують вашу платоспроможність та належні умови перебування. Також вас можуть запитати про мету поїздки.

Термін перебування в країнах ЄС без візи обмежений. Ви можете лишатися в Євросоюзі 90 днів протягом 180-денного терміну. Іншими словами, протягом півроку можете провести у Європі за сукупністю три місяці.

Для кращого розуміння - приклад. Припустимо, ви в'їхали до ЄС 1 січня. Це означає, що у період до 30 червня ви зможете провести в Європі 90 днів. Після того, як ви вичерпаєте свій ліміт, доведеться чекати наступного півріччя.

При цьому кількість перетинів кордону України з ЄС не обмежується. Ви можете хоч щодня їздити до ЄС і назад. Головне - не перевищувати обмеження: 90 днів на півроку.

Лишитися в Європі довше, ніж 90 днів, без візи неможливо. Якщо вам бракує безвізового ліміту, доведеться таки отримувати «штамп» у паспорті - наприклад, навчальну або робочу візу.

А ось якщо ви перебуваєте в ЄС із візою, термін дії якої закінчується, ви можете залишитися в Європі ще на 90 днів.

Байдуже, де ви перебуваєте: у США, Австралії або Туреччині. Ви зможете подорожувати до ЄС без візи з будь-якої країни світу, маючи український біометричний паспорт.

Яка вірогідність того, що до ЄС не пустять без візи

Напевно казати ще зарано, але українці можуть орієнтуватися на досвід Грузії, яка нещодавно також отримала безвіз від Європи і вже користується його перевагами. За місяць за спрощеною процедурою до Євросоюзу потрапило близько 11700 грузинів. Відмову отримали 26 людей, тобто 0,2%. Скільки грошей треба мати, щоб пустили без візи

У різних країнах Європейського союзу діють різні вимоги. Наприклад, щоб потрапити до Франції, вам може знадобитися 65 євро на добу, а ось у Німеччині може вистачити 45 євро. Детальну таблицю з даними по країнах ви можете знайти

за посиланням [https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/e-library/documents/policies/borders-and-visas/schengen/docs/reference\\_arnoldits\\_table\\_en.pdf](https://ec.europa.eu/home-affairs/sites/homeaffairs/files/e-library/documents/policies/borders-and-visas/schengen/docs/reference_arnoldits_table_en.pdf)

Для того, щоб підтвердити свої статки, не треба мати виписку з банку. Вистачить чека з банкомату.

Отже, в методологічному аспекті учні мусять усвідомити, що сучасний етап Європейської інтеграції пов'язаний з діяльністю Європейського Союзу (з 1993 року). ЄС уособлює своєрідний союз незалежних держав-суб'єктів, який має ознаки різноманітних державних утворень, але не є ані федерацією, ані конфедерацією. Особливість його функціонування полягає у примхливому сполученні наднаціональних і субнаціональних інституцій ЄС із відповідними інституціями національних держав-членів.

Наднаціональні інституції ЄС (Європейська Рада, Єврокомісія, Європарламент, Рада ЄС, Верховний Суд та ін.) поєднують у своїй діяльності законодавчі, виконавчі, контролюючі та судові функції і спрямовані на відпрацювання і розв'язання будь-яких економічних, господарських, фінансових, політичних, правових, зовнішньополітичних, стратегічних, воєнних, освітніх та інших політик в інтересах Спільноти.

Говорячи про сучасний стан ЄС, а саме: опитування постійно засвідчують, що більшість європейців цінують основні переваги європейської інтеграції, але стурбовані деякими напрямками діяльності та змінами в ЄС. «Втім, - як засвідчує великий знавець і історик ЄС Десмонд Дайнен, - у добу швидкої глобалізації та поширення загальної непевності, європейська інтеграція видається важливішою, ніж будь-коли. Те ж прагнення безпеки та економічного добробуту, яке надихало засновників Європейської Спільноти, лежить сьогодні в основі ЄС, хоча регіональні й глобальні обставини докорінно змінилися» [4, 17-18].

На теперішній час створені умови для ознайомлення європейської спільноти з Україною, шляхом надання інвестицій, розвитку туристичної сфери. Європейська інтеграція України це шлях глибинних реформ у всіх основних сферах суспільного, політичного та економічного розвитку нашої країни. Всі зазначені реформи повинні призвести до того, що Україна повинна

перетворитися в економічно і соціально розвинену країну з Європейськими цінностями.

### **Список використаних джерел**

1. Україна і Європейський союз [Електронний ресурс] - Режим доступу: [ппрБ: //ик.луікіресіа.ог§Мікі/Україна\\_і\\_Європейський\\_Союз](http://www.ukirresia.org/Miki/Ukraina_i_Evropeyskii_Soyuz)
2. Безвізовий режим: як це працюватиме. - [електронний ресурс] [Бі1р://§1аусот.иа/риБ1са1іопв/Ье7уі70уіу-ге7Ыт-гапо-гаСі1і-ко1і-сьека1і-1а-уа-к-ЫкСе-ргасуиуаїї-374775.html](http://§1аусот.иа/риБ1са1іопв/Ье7уі70уіу-ге7Ыт-гапо-гаСі1і-ко1і-сьека1і-1а-уа-к-ЫкСе-ргасуиуаїї-374775.html)
3. Мудрий Я.М. Словник-довідник термінів з Європейської інтеграції. За загальною ред. М.Н. Бойцуна, Я.М. Мудрого, О.М. Рудіка. - К: Мілленіум, - 588 с.
4. Дайнен Д. Дедалі міцніший союз. Курс європейської інтеграції / Пер. з англ.-К.: «К.І.С.», - 696 с. [С. 123-124].